

Розділ 1

Звання тимчасової столиці Українського Гетьманату неабияк лестило вінничанам, але вже місяць по обидва береги Південного Бугу молились і ставили свічки перед усіма святими образами за швидку перемогу та повернення столиці на попереднє місце, визначене від часів Русі. Дорогі серцю містян заклади тріщали й роїлися від іноземних репортерів, що прибули з усього світу, щоб висвітлювати перебіг військових подій у Східній Європі; різноманітного рангу чиновники усіляких державних інституцій, делегати обох Рад та їхні численні помічники зайняли всі готелі, будинки, апартаменти й кімнати під ренту; верткі посильні, що скидалися на кишенькових злодюжок, збивали людей із ніг; чистильники взуття, цирульники і вуличні торговці дерли з гостей новоспеченої столиці безбожні гроші; страхітливими темпами множилися юродиві жебраки, які дивовижним чином забували про каліцтва і давали драла при появі синіх одностроїв сердюків. Спокійними до нещодавна дорогами тепер безперестанку гуркотили карети й екіпажі, на перехрестях міські кликуни

горланили свіжі новини з фронту, купи сміття і ціни зростали просто на очах, проте весь цей гомінкий рух життя завмирав, змовкав і поштиво розступався, коли у східному напрямку марширували новосформовані полки війська Січового.

— «Ой, на горі та й женці жнуть», — співали вояки так, що аж шибки дзвеніли. — «А попід горою, яром-долиною козаки йдуть!»

За солдатами бігли зграйки дітлахів, підспівуючи дзвінкими голосами, а місцеві (переважно жінки, від молодниць до старих бабів) хрестили їх услід.

Прохолодне березневе повітря смерділо димом від трьох міських заводів, які цілодобово гуркотіли над замовленнями для фронту. Жовто-сині прапори різних розмірів, відтінків, фактур майоріли над будинками, прикрашали веранди й огорожі, висіли у вікнах і на стовпах. Афішні тумби й паркани, що рясніли колись різноманітними оголошеннями та непристойними малюнками, вкрилися лускою агітаційних плакатів: гнівний козак ударом шаблі розтинає зелену двоголову курку, яка стискає в кривих лапах скривавлений ятаган і пістоль із цівкою диму. **ДО ВОЙНИ ЗА УКРАЇНУ!** — проголошував підпис під картиною.

Всюдисущі плакати захопили місто і дісталися навіть сумнозвісних Єзуїтських Мурів. Збудовані два століття тому, Мури були головними оборонними спорудами Вінниці, але давно занепали, і після багаторічного запеклого жонглювання цидулками й кошторисами сумнівна честь заволодіти купою руїн відійшла до Таємної Варти. Розвалені контрфорси й ветхі бойові вежі продовжували занепад у новій власності, аж допоки у Варті не зметикували, кому їх можна впихнути — і на

початку тисяча вісімсот п'ятдесят третього року Єзуїтські Мури стали надбанням хортів Святого Юрія.

Божі воїни сяк-так відновили тутешній костел, облаштували власну церкву, відремонтували конвікти, де й розквартирувалися. Підтоплені підвали перетворилися на тюрми, про які швидко розлетівся неприємний поголос, і навіть щирі віряни намагалися обходити Єзуїтські Мури дальньою дорогою. Ніхто не хотів потрапити на допит до хортів Святого Юрія — навіть тепер, коли їхні ряди змаліли, ба майже зникли.

У темряві, посіченій вогниками довгих церковних свічок, Отто Шварц перечитував Біблію. З дитячих літ він утаємничувався в її мудрість, і читання інших книжок вважав дарма згаяним часом. За відданість Біблія винагороджувала: при кожному прочитанні являлися нові, раніше не помічені сенси. Отто дедалі глибше пірнав у споконвічні таїни Книги книг, напувався вином сакральних істин, відчував Його долоню на плечі... Древні заповіді дарували силу навіть у найскрутніші часи — а для хортів Святого Юрія теперішні дні, беззаперечно, були сутужними. Київський штаб, незрівнянно кращий за вінницькі підвали, довелося покинути після повідомлень про невпинне просування Орди. Відступ запам'ятався Отто панічними криками, вічною штовханиною і небезпечною тиснявою на дорогах до столичних брам. Ніхто не бажав пропускати вперед божих воїнів!

Це неймовірно дратувало Отто. Перебіг чужинських битв мало цікавив австрійця — він вважав війни світською метушнею, яку неможливо порівняти з місією очищення. А ті армійські забавки, за винятком священних хрестових походів, завжди були, є і будуть,

допоки існує засліплене пристрастями многогрішне людство.

Шварц мерзлякувато повів плечима. У кабінеті панував сирий холод, із меблів тут стояли лише стіл і стілець — Отто вважав аскетичність однією з найголовніших чеснот мисливця за нечистю та й узагалі будь-якого християнина. Його вернуло від пишних прикрас, якими набивали свої покої тутешні священники, й він ніколи не приховував огиди до такої жадібності.

Компанію Отто складала пара породистих українських вівчарок на прізвиська Фобос і Деймос. Цуциків подарував голова Таємної Варти Юхим Кривденко після виборів гетьмана — то було на початку великого полювання. Отто мав слабкість до породистих собак, а Кривденко про це дізнався.

— Попри милий вигляд, ці тварюки мають злісний характер і слухаються лише господаря, — попередив Юхим. — Якщо не здужаєте належно виховати — стріляйте їх сміло, не ображуся.

Але натаскані австрійцем щенята перетворилися на відданих кудлатих охоронців, які супроводжували керманича божих воїнів, брали участь у полюванні на вихрестів, ба навіть мали на рахунок кількох розірваних лікантропів у вовчому тілі. Втім, попри чудовий подарунок, стосунки Отто з очільником Таємної Варти зіпсувалися восени, відколи почалося вторгнення Орди.

Вівчарки повели мордами і разом підскочили з теплих підстилок: хтось наближався до кабінету. Напевно, Руслан. Отто запам'ятав сторінку, з великою обережністю вклав майже трьохсотлітню реліквію родини Шварців до сандалової скриньки (оксамитове ложе всередині, срібні прикраси зовні), й після шанобливого цілунку

хреста на кришці сховав скриньку до ящика столу, що закривався на ключ.

— Прошу, — мовив Шварц водночас зі стуком у двері.

На порозі став Руслан, кмітливий командир, обраний Отто фаворитом. Усіма силами Шварц відбивав його від призову до лав війська Січового. Як і щеня української вівчарки, цей юнак потребував правильного виховання, щоб перетворитися на грізне неблаганне створіння, яким і належить бути справжньому мисливцеві на нечисть.

Руслан перехрестився, вклонився і доповів:

— Усе готове, великий майстре.

Новий шанс зрушити їхнє полювання з мертвого місця. Нарешті!

Отто підвівся, застиг на мить: так, Його долоня досі лежала на плечі. Отто зі вдячністю перехрестився, нап'яв крилатий капелюх і рушив до кімнати для допитів. Фобос і Деймос бігли слідом.

Пронизаний клейкою вогкістю коридор, сяк-так освітлений кіптявими лампами, слугував езуїтам льохом, який хорти Святого Юрія перетворили на каземати: комори замкнули дверима зі сталевими засувами, кожну стіну прикрасили величезним, намальованим білою фарбою хрестом. Утім, розгледіти святий знак ніхто не міг, оскільки ні віконець, ні інших джерел світла у глухих камерах не було. Солом'яника чи навіть цеберка для природних потреб хорти не давали, тож бранцям доводилося спати на вогкій холодній підлозі й дихати випарами застиглих багат шарових випорожнень, які не прибирали. Ніхто не затримувався тут надовго.

Стіни коридору ковтали відлуння важких кроків.

— Відчиняйте, — гукнув Руслан у двері, доваживши ударом долоні.

Кімната для допитів сяяла численними смолоскипами, і завдяки вогню тут було відчутно тепліше. Табурет для гостей (одна з трьох ніжок довша за інші), навпроти стіл і стілець, побратими меблів із кабінету Шварца, — от і все меблювання. На дверях чатували Ілько з Лавріном, гевали-близнюки, яких Отто недолюблював за куций розум, але завжди долучав, коли вимагалася сила. Після скорочення рядів божих воїнів обирати не доводилося... Бозна-чому цих бугаїв не забрали до війська, проте Отто підозрював, що завинила тому прикра нездатність близнюків упродовж двадцяти років життя запам'ятати бодай сотню слів на двох. Австрієць навчився вимовляти їхні дивні імена без помилок — за останній рік його знання української неабияк зросло. Принаймні так здавалося Отто.

Брати вклонилися Шварцу, грюкнули дверима, схрестили на грудях могутні руки. На незручному табуреті сидів чоловік. Фобос із Деймосом привітали його гарчанням. У тьмяному світлі їхня жорстка біла шерсть здавалася жовтавою.

— Найн, — кинув Отто псам.

Вовкодави замовкли і вляглися на свої підстилки. Вони знали, як треба поводитися на допитах.

Руслан мовчки простягнув теку з кількома папірцями, відійшов до стінки. Шварц усівся за стіл, взявся неспішно вивчати документи. Насправді він знав їх напам'ять, але то був один із трюків, який завжди працював. Опасистий чоловік на табуреті нетерпляче совався, пітнів, і за десять хвилин мовчанки, яку порушувало тільки сопіння вівчарок, не витримав.

— Якого дідька я тут роблю?

— Не смій мовити такі слова, — Отто звівся на рівні, гупнувши по столу кулаком.

Загривки Фобоса і Деймоса настовбурчилися, вищирені пащеки закипіли слиною. Чоловік на табуреті різко відчув нестачу повітря і закашлявся. На клацання пальців Отто пси заспокоїлися.

— Назвися, — спокійним голосом продовжив Шварц, торкнувшись золотого хреста, який носив на грудях.

— Тиміш Клименко, — в очах чоловіка на мить блиснула лють. — Поважний голова Чумацького цеху Українського Гетьманату. Свідомий громадянин, який присвячує весь час порятунку держави. Вірний чоловік і батько шістьох дітей. Дослідник, меценат, мандрівник. Вистачить, чи бажаєте почути більше регалій?

— Вистачить.

— Навіщо потрібен цей фарс, пане Шварце? Вам усе пречудово відомо. За яким правом мене затримують на вулиці, погрожують побиттям, приводять сюди і змушують чекати годинами?

Руслан, який посів місце за столом, сумлінно записував усе промовлене.

— За правом хортів Святого Юрія, — відповів Отто поважно. — У тебе немає приводу боятися, коли ти чесна людина. Пару запитань... І підеш звідси, куди захочеш.

Він вдивився у кругле рум'яне обличчя. Такі завжди викликали огиду: вгодовані, блискучі, наче ось-ось луснуть від жиру. Шварц знав чимало схожих на Тимоша ділків, готових матір власну продати, якщо ціна підходяща.

— Загальновідомо про твої товариські стосунки з лікантропами забороненого Ордену, — заговорив Отто,

лельом-полельом крокуючи від стінки до стінки. — Ми маємо підозри, що ти досі допомагаєш слугам Сатани.

— Ваші підозри безпідставні, — відрубав Тиміш. — Це все? Тоді я мушу йти, пане Шварце. Мене чекають важливі справи, а ви згаяли купу мого дорогоцінного часу.

Він спробував підвестися, але глухе гарчання вовкодавів прицвяшило його до незручного табурету.

— Я не маю ні часу, ні сили збирати докази, — збрехав Отто (насправді для цього бракувало людей). — Я не збираюся вести тебе на суд. Я і є суд! Нам достеменно знано, що ти допомагаєш вовкулакам. Від тебе смердить нечистим духом! Я чую цей дух, і мене нудить від нього. Зізнайся, кого з переступників ти бачив за останні місяці. Скажи, де й коли це трапилося — врятуй свою заблукалу душу! Скажи — і будь вільний йти, куди заманеться!

Неочікувано для Шварца Тиміш розсміявся, але за секунду люто скривився.

— Ви тут, у своїх підвалах, геть із глузду з'їхали? — проревів чумак, не стримуючи гніву. — Чи вам останню пам'ять відшибло? Ви власноруч усіх сіроманців до Різдва понищили! Ордену давно не існує! З ким я міг бачитися, з привидами? Негайно випустіть мене!

Чумак розмахував кулаками і не збирався ні в чому зізнаватися. Тиміш виявився сміливішим, ніж Отто припускав... Він задумався, як далі провадити розмову. Ця необачна затримка стала фатальною: тупоголовий Лаврін, який звично сприйняв мовчанку за наказ, наблизився до чумака і вхопився за його правицю.

— Починати з великого, брате? — пробасив Лаврін, запитально глянувши на Шварца.